

გ ა ზ ე თ ი ლ ი რ ს				
თვე	მ. ა.	თვე	მ. ა.	მ. ა.
12	10	6	6	6
11	9	5	5	5
10	8	4	4	4
9	7	3	3	3
8	6	2	2	2
7	5	1	1	1

ცალკე ნომერი—ერთი შუარი

ივერიის

გაზეთის დასაველი და გერო განცხადებულ-
დასაველი უნდა მიჰმართონ: თვითონ რედაქ-
ციის, ავტორის, ავტორის ქრთვედ, ვარანციის
მგლის მარადიარ, თვ. გრუნინსკის სახ-
ლებში: წერადიანის გამარცხვლელ საზოგადო-
დების განცხადებულს, საზოგადოებრივი პე-
ის სახლებში, სახლის ქრთვედ.
ესი განცხადებულს, ჩვეულებრივი სტრ-
ქონი რე გაზეთი.

1877—1892 **ს ა ზ ე თ ი ლ ი რ ს და ს ა ლ ი ტ ი ე რ ა ტ ყ რ ს გ ა ზ ე თ ი** 1877—1892

ზედათმთავარი კომისიები და მხარეთმცოდნეობის
საბჭო-საქართველოს სახელმწიფო ბანკის სხივის, ვისაც
ქსურს პატრი ცეს სხივისს ეხლა-ხან გარდაცვალებულის, ზედა-
თმთავარი კომისიების წევრად ნამყოფის **დავით შანიძის** ძის
სოფიანის, მოხარბანდენ იმის სულის მოსახრებელს პანაშვიდ-
ზედ, რომელიც იქნება გარდახდული კვირას, 1 ნოემბერს, დღის
12 საათზედ, ტფილისის ქაშეთის წმ. გიორგის ეკლესიაში.
(3-163-3)

დომბორი ს. ვაჟაძე
იღებს ავადმყოფებს ნაშუადღვის
3 საათიდან 6 საათამდე (ელისაბე-
დის ქუჩა, კობიევის სახლი, № 116).
(30-8)

წიგნების გამოცხადება

ქართველთა ანბანგაობის გამოცხადებ-
სადა სარედაქციო კომისიის შერე-
თებულმა კრებამ მდგომარე წლის 2-
მის დადგინდა ქართული კრებულის გა-
მოცემა დროგამოშვებით. კრებულში
დაბეჭდვებს სალიტერატურო და სა-
მეცნიერო წიგნები და სივრცით
იქნება არა ნაკლებ ათის თავისა-
(320 გვ.)
ვითხოვთ, ვისაც ქსურს მონაწილეო-
ბის მიღება, თავის ნაწერები გამოუ-
ცხადოს ანბანგაობის კრებულში და-
საბეჭდავად.
მოწოდებულს და კრებულში და-
ბეჭდვლის რომანებში, მოთხრობებში
და საშუალო წიგნებში ავტორთ
მიტეკვით ნაბეჭდ თავისში (32 გვერ-
დი, გვერდზედ 27 სტრიქონი იქნე-
ბა 5X8 კვადრ.) არა ნაკლებ 18 მ.
ლექსები და პოემები დაბეჭდვება სხვა
პირობებით.
ხელნაწერთან ერთად ავტორის-
მიერ გამოგზავნილი უნდა იქნას წე-

რილი პირობითურ შემდეგის ადრე-
სით: **Тифлисъ. Правленію Грузинскаго Издательскаго Товарищества.**
(10-7)

ტფილისი, 31 ოქტომბერი
დასავლეთ ევროპაში ერთი ფრე-
იდ სურათადებო და სასარგებლო
ჩვეულება გაგრძელებული. ძა-
ლიან უყვართ აქეთ იქით სიარუ-
ლი, მგზავრობა და როგორც თა-
ვიანთ, ისე უცხო ქვეყნის მოგზა-
და დათავლიერება. ევროპიელს
უყვართ, რომ კოვლიევი, რაც სა-
ბერტრენოსა, თავისის თავისი ჰნა-
ხისა, თავისის ურთი გიგანოს და
სხვის ნახუდ-გაგონილით არ იც-
ხივართ, რადან ადვილად შე-
ძლება, რომ მოსტუევედს, ამ შე-
ცდარი აზრი იქიანის რომელი-
სამე საგნის შესახებ. ევროპიელის
სიყვარს კანაიონის სურვილს გარე-
შეცემა ხუდს უწყობს: მეტის-მე-
ტად ითვად ჯდება იქ მგზავრობა.
ორმოცის თუშით მიუდეს საფ-
რანგეთს შემოვიდა და ყველაფერს
შენის თვებით ჰნახავ, გაგონილს
და წიგნი ამოკითხულს მენე შე-
ამოწმებ. ჩვენში-კი, მგზავრობის
სიძვირობა და სიძვირობა გამო, ვე-
რადგინს ნახავს ვერ იდრისება კა-
ცი. ორმოცის თუშით მართა შე-
ტერბურეს თუ ახვად და ჩამო-
ხვად, ისიც გაჭირვებით, თარე-

სხვას ვერას ნახავ. ამის გამო შე-
იძლება ისე გამოთხოვო ამ სო-
ბუელს, რომ ვერ იდრისო, ვთქვით,
თუნდა ტურფა კახეთის, ან უხვი-
სა და თავისებურ ბუნებით მშველ
იძერეთის დათვალიერებას. ჩვენს
მთასა და მთის ხაღის ხამ და-
სრისის. ეს გარემოება მიზეზი, რომ
ერთი-ერთმანეთს გარვად არ ვი-
ცნობთ და ამ გარეგანს ხომად
ცხვირმოდც ახო-ცვარის ხომოდ.
საგანი დღევანდელის ჩვენის სა-
უბრისა მოგზაურობის მნიშვნე-
ლობის და სარგებლობას არ არის
საზოგადოდ. ჩვენ გვიწოდებ გვე-
თქვა მხოლოდ, რომ შინ კრუნი-
ვი ვივართ, გარედ, ევროპაში,
არ გავდივართ და ჩვენის სპრუთ-
რის თვლით ვერა ვმედავთ, რა
წარმატებში შედის დასავლეთ ე-
ვროპაში ეროვნობის პრინციპი,
რა დიდად წაიწია წინ ამ უკანა-
სწელს თქვს წელიწადის ეროვნო-
ბის აზრმა. იმ განთვებს რომ და-
ვუყვართ, რომელითაც ყოველ
დღე ვითხრობით. გეგანებათ,
ავსტრიაში სლოვაკის ტომი დედს
გაჭირვებში არიან, მაგრამ ასეთი
აზრი ყოველად უსაფუძვლია იქ-
ნება და შემცდარი. სლოვაკის
ტომი ავსტრიაში ისეთი თავისი
სიყვარს აქეთ მინიჭებული, რომ ჩვენ-
ში იქნება სიზმრადაც არიან დე-
მანოს. თუ იბრძვიან კიდევ და არა
სცდრებინან, ვე იძუტან-რომ კიდევ
მეტი უნდათ შეიძინან, სრული
თავისაწირობა უნდათ: მეტი ქო-
ნება ვის გადაურათ!
ჩვენს განიხილავ, ავსტრიაში მე-
ფეე ჩვენსა მეუთა გვირვინიც
დაიდგას თავზედ, ჩვენც იმისთანა
თვით - მხართველობა გვექნადეს,
როგორც ავსტრიაში გერმანელებს
და ვენეციელებს აქეთა. ჩენ-

ის უკეთესნი მოღვაწენი ვამბუტი,
გრეგორი, ემი ისეთის რიხით, გამ-
ბედაობითა და ზოგჯერ მუქარით
ჰვიცხვენ მთავრობას, იმის პოლი-
ტიკას, რომ გიგვირს, თუ-კი, რა-
გორც ჩვენებური გაზეთები გვარ-
წმუნებენ, სლოვაკის არავითარი
ხმა არა აქვთ მინიჭებული, მამ ასე
თამამად როგორ და ღამაზარაობენ,
რამდ ამ ვაყვაცებს არ ჩაჩემე-
ბენ და ავსტრიაში არ განამე-
ვებენო.
ამ ემად ჩენიში შესანიშნავი ამ-
ბავი მოხდა. ორი უმაჯარესი სა-
პოლიტიკო დასი, სტარო და
მლადა ჩენები შეერთდნენ და ეხლა
ერთად იმოქმედებენ, რომ თავისი
წადილი განხორციელონ. აქამ-
დე ავსტრიაში მთავრობისათვის სა-
ხერო იყო ჩენების საპოლიტიკო
დასება დაყოფა: ისინი ერთმა-
ნეთში ვერმორიგედებინ და მე ჩენს
საქმეს გაავრიგებო. ახლა-კი სულ
ერთად ვარაბი შეიკრიბნენ
წარმომადგენელი ჩენისა, მორა-
ვისა და სილეზიისა. მიიღეს
რაცეს, გადასწავტეს შეერთება
და ერთ-ხმად მიუდეს ასეთი განა-
ჩენი, წარმადგენელი რიგების
მიერ: დღეიდან ერთად ვიმოქმე-
დით, რომ მალე განხორციელ-
დეს ჩვენი საწადელითა. კრება იყო
გზავუ ბედიერის თავმჯდომე-
რობით. აქამდე სტარო ჩენები და
მლადა-ჩენები განწედე ვენენ
პოლიტიკურებას განწედე სურათად
სამე ვერა ხერხდებათ. ეხლა-კი,
რავი ყველა დასი შეერთდა, უკვი
არ არის, მალე ასრულებენ იმის,
არისთვისაც ასე მწედე იბრძოდნენ
და იფუოდნენ.
დასასრულად, დასამტკიცებლად
იმისა, რა ნაკლებად ვიცნობთ ჩვენ
ჩენის არსულების განწეების უსა-

ღობით, ერთს ამბავს მოგახსენ-
ნებთ. ამ ორის კვირის წინად ჩვენ
რედაქციოში შემოვიდა ერთი ახე-
ვანი, ახალგაზრდა ემწევილი
წმინდა ქართული გამოცხადებ-
რაბი. სახე უმტკიცებდა, რომ ქარ-
თული არ იყო და უფრო გერმა-
ნელს ჰგავდა. მართლაც აგრე
ადამიანად, ემწევილი ჩვენებური,
დადაბებული ტფილისში, მშვე-
ნივრად იცის ქართული და უმა-
დელის საგრონომია განათლე-
ბა მიუღია ჩენისა, ქალაქ თა-
ბორში, სადაც წასულა ჩვენის
ქართული ხორის გამწვრთნელ
ბ. ი. რატიელის რჩევით. რა-
საკვირველია, ამისთანა საინტე-
რესო სტუდენტს მაშინვე ისა ვე-
თხეთ, მართლა ისე არიან შვეი-
წრობული ჩენები, როგორც გა-
ცხეთები სწერენ? რას ბრძა-
ნებთ, ბატონო, ჩენებს სრული თა-
ვისუფლება აქვთ მინიჭებული სწა-
ვლა-განათლების საქმეშითა. დასა-
მტკიცებლად ამის ვაჩვენებ თა-
ბორის საგრონომია აყადემის
მიერ მიცემული თავისი ატესტა-
ტი.
გულ-მოადგინედ გადავათავლიე-
რეთ ატესტატი და ერთი გერმა-
ნული ასო ვერ ვიპოვნეთ, საგნე-
ბი ჩენურად არის ადგილობრივი,
ხელი უწერიან დირექტორს და
პროფესორებს ჩენურად, გვარე-
ბაც ჩენურით. გან გერმანულად
არ გასწავლიან საგნებს? ვითნათ
სტუდენტს. გერმანულს ვასწავლი-
დნენ, როგორც სკანს, საგნებს-
კი ჩენებიც და გერმანული სტუ-
დენტებიც ჩენურად ვსწავლობით-
თა.
ასეთი ყოფილა ნამდვილი სუ-
რათი ჩენის მინაურის ცხოვრებას.
ჩენე-კი დევდა, რომ, საცო-

ფელეტონი

პირველი ბალაბი
(მოთხრობა)
XIII*)
„უყვარბარ მაროს, უყვარბარ! უ-
ზბრიალდებ დათას ყურში კო-
წიას სიტყვები, როცა თავის ოთა-
ში შევიდა. „უყვარბარ, უყვარბარ!“,
ჰფიქრობდა და ატრიალდებ ხელ-
ში ბლუზას; დასწერებოდა ხან არ-
შისა, ხან გულს, ხან საყლოს, თი-
თქის ეძებს, ხომ არსად ჩაუქსოვია
მაროს კვირის ღრის თ ტბილი
სიტყვა, „მეყვარბარ“-ო. მაგრამ ძე-
ბნა რა საჭირო იყო. განა ყოველი
ძათი, ყოველი წერტილი არ ჰდლა-
დებდა, რომ იმ ხელეობის პატრონს,
რომელიც ჩვენ შეგვეკრა, უყვარს
ის, ვის ტანსაც ჩვენ დავამწვენებთო.
დღანდან ატრიალა დათამ ხელში
ბლუზა, მერე ჩაიკვა, ჩიხებდა რამ-

დენჯერად სარკეში და ფიქრით გა-
ტაკებოდა მიუჯდა სტოლს. „მე-
ფუყვარბარ მაროს, ამ მშვენიერს
ქმნილებს, ამ ურბო ანგელოზს...“
დღერთა ჩემო, რანი დავიხსახურე?
ჰფიქრობდა დათა. — იმას-კი უყვარ-
ბარ, მაგრამ შენ გიყვარს? უთხრა
ამ ღრის გულში დათას. „რასაკვირ-
ველია მიყვარს, მიყვარს მიეღის ჩე-
მის არსებითო! დათხა დათამ და სა-
ხე გაბრწყინებულბლუზა მოჰკიდა კა-
ლამს ხელი.
რამდენი ხანია დათას ლექსი არ
დაუწერია, მაგრამ ვის არ ადებო-
ნებს კალამს ხელში სიყვარული და
დათა ხომ უმიძინადც პოეტი იყო.
დათამ აიღო ერთი ფურცელი ქა-
ღალი, სათაურად დააწერა *
და დაიწყო წერა. საკვირველი იყო,
ლექსი-ლექსს თითქოს თავისი მო-
სდგდა და რიბი-რიბში. დათას
უნდებდა მადლობა დაწერა ლექსად,
მაგრამ რამდენსამე სათის შედევ
მთელი ფურცელი იყო სახეც ლექს-
ითა, რომელიც ყველაფერი იყო
გამოთქმული, რასაც ჰგონობდა და-
თა. რამდენჯერმე წაიკითხა ატა-

ცებით დათამ თავისი ლექსი, ვას-
წირო და ვადასწირო თვითრად.
როცა ყველაფერი გაათავა, დახე-
და საათს; გათენბადის ერთი საა-
თიც აღარ იყო. დაწოლის წინად
კიდევ გადათავლიერა ბლუზა, მერე
კიდევ წაიკითხა ლექსი, თითქოს
ადარბეს ერთმანეთს, რომელი უფ-
რო უფროდ სასწაქარი იქნებოდა,
დასწედა. დასწედა, მაგრამ განა შეგელო
ძილი? არა, ის მეტად ბედნიერი იყო იმ
წუთას, მეტად ტბილი ფიქრები ეხ-
ყვოდა გულს, რომ ძილი დამეწე-
ბინებინა ასეთის სიამოვნებისათვის.
დათამ თვითრად გაათენა და ცვარი
ძილი არ მოსვლიდა. გათენდა თუ არა,
ისევე ფეხზედ იდგა. ადგომისათმად
ერთხელ კიდევ წაიკითხა ლექსი, მე-
რე ჩაიკვა ახალი შეგერილი ბლუზა
და აღფრთოვანებული გამოვიდა გა-
რედ.
მზე ის-ის იყო ამოდიოდა მთის
იქილამ და მთელი აღმოსავლეთი
სხვადასხვა ფერად ცველებრ ენ-
თებოდა. ისედაც მშვენიერი დღა
იყო და დათასთვის ხომ ნამდვილი
აღდგობა თენდებოდა დღეს. ოპ,

როგორ მოსწონდა, როგორ უყვარ-
და დათას ყველაფერი იმ ღრის,
რასაც-კი ჰხედავდა. მთა, მინდორი,
მდინარე, ცა, დღამიწა და თითონ
მზე მის თვალში რაღაც ხორც-შესხმუ-
ლი არსებანი იყვნენ, რომელნიც
თითქოს ჰგონობდნენ იმის ნეტარე-
ბას. დღევანდლისთანა დღე ჯერ არ
გათენებოდა დათასთვის და რომ
მის ხელთ ყოფილიყო, ეხლა ბტყიდა
ის ღრის, დიდებულ გოიტეს არ იყოს:
„შესდებ, დრო, და მცალე ვას-
სტევე სრულიადო. მაგრამ, იმის-
ერთხელ მიინც, თუნდ ერთის წუთით,
გამოუცლია თავის სიცოცხლემის
კაცის სულს, ლამაზს უფრო ალამა-
ზებს, ხოლო მახინჯსაც-კი ადამიანს
ამგზავსებს და რომელსაც სიყვარულს
ძიხიან, იგი თითონც მიხვდება მა-
შინდელს დათას მდგომარობას, და
ვინც-კი არის ღრის არ გამბდრა
ღრისი და არ ასტეგრებია გული სი-
ყვარულითა, ის რაც უნდა ბერე-
ელაპარაკო, მიინც ვერ გაიგებს, რა
გრძნობაა სიყვარული...“

როცა დათა დაბრუნდა ოთახში,
წახა, რომ კოწიჩა, რომელსაც ჩვეუ-
ლებად ჰქონდა ადგომისათმადე მასთან
შესტულობა, იქ იჯდა და იმის ლექს
ჰკითხულობდა.
— რა მშვენიერება! ნუ თუ წუ-
ხელის დასწერე, დათა, ეს ლექსი?
მიჰმართა მან დათას გამხიარულბლუ-
ბა.
— გიყვარს? უთხრა დათამ: ვე-
კი არა, მთელი პოემა რომ დამეწერა
წუხელის, ისიც არ უნდა გამეყრებე-
ბოდა.
— მე-კი სულ არა-მითქვამს-
ჩენებისთვის, რომ შენ ლექსებსაც
სწერ.
— ნურც ეხლა ეტყვი ვისმე, მა-
როს ვარდა. მაროს-კი მიუტანე და
უთხარო, ბლუზის მიგვიერთა-თქო.
— არა, შენ თითონ უნდა წაუკი-
ბრა დათამ.
— უსათუოდ უნდა წაუკითხო,
სთქვა კოწიჩამ: ამის მე ჩავიდებ გი-
ბეში და მეცადინეობის ღრის და-
გებებს წინ...

*) იმ „ფიქრი“, № 230.

დავ ჩვენებს „დედა-ენისა“ და აბუ-
ნების კარისა. თანა სახელმძღვანე-
ლოების მეტი არა აქვთ რათა.
დაიდა, სწორედ გარდაცვლია და ბევრ
წინადად სასარგებლოა, როცა ყო-
ველსავე თავისი თვლითა წინახვს
კაცი და ყოველსავე თავისი ყუ-
რით გვივინებს.

ა. ფრანკო

ასალი ამბავი

* * * დღეს, 1 ნოემბერს, სიონის
ტანკში მისი მაღალ ყოვლად უსა-
მღვდელოესობა, პეტერბურგის მი-
ტროპოლიტი პალაიდი წიგნის შემ-
დგმულ ტიტულით გაივლია გლო-
ვინის პრესტიჟულად, სამხედრო ექ-
სპლენსში, რომელიც ახლად შენ-
დებდა. აქ გაიხილეს სამადლობელ
პარაკლისა ქ. ტფილისის მცხოვრე-
ბთა ხოლორისაგან მშვიდობიანად გა-
დაჩვენისა გამო.

* * * ჩვენ შევიტყუეთ, რომ ტფი-
ლისის გუბერნიის თავად-აზნაურთა
მოუწყველია რ. ა. მაღალაშვილის
მოუწყველია 2 ნოემბერისათვის ტფი-
ლეთუბატონა საკრებულოს დარბაზში
თავად-აზნაურნი ტფილისის გუბერ-
ნიისა, რომელთაც უნდა მოილაპა-
რაკონ, თუ როგორ გაიხილან მან-
დლობა მიტროპოლიტის პალადის
ანისის მშვენიერ-მთავრულის მოღვა-
წეობისა და ზრუნვისათვის სასარგებ-
ლოდ საქართველოს მშენებლისა და
სამშენებლის ექსპერტისა დროს.

* * * ორშაბათს, 2 ნოემბერს, სა-
დამოს 7 1/2 საათზედ, დანიშნულია
მორიგი კრება კავკასიის სამხედრო-
რაიონის სამხედრო საზოგადოებისა.
კრებაზედ სხვათა შორის წაითხოვლ
იქნება მოხსენება ა. გ. აღმსრუტეის
ხოლორისაგან ავადმყოფთა შესახებ, რომ-
ელითათა ტფილისის სამხედრო სამე-
დურ-სკოლაში უწყობილია.

* * * სამშაბათს, 3 ნოემბერს, ნაშა-
დღის პირველს საათზედ კუკის
მათლ-მადიდებელთა სასაფლაოზედ
მისი მაღალ ყოვლად უსამღვდელო-
ესობა, პეტერბურგის მიტროპოლიტი
პალაიდი გაიხილეს საერთო პანა-
შვიდს.

— კარგი, მაშ, დაეთანხმა დათა,
მანამდის არაფერი უთხრა.

— არა, უთხრა კოწიამ და გაფარ-
და კარში.

ერთის საათს შემდეგ, როცა
ჩვენმა მეგობრებმა სამეცადინო ოთა-
ხში მოიყარეს თავი, კოწიამ ამოიღო
ჯიბიდან ლექსი და დაუღო დათას
წინ.

— აბა, დათა, ყურს გივდებო,
უთხრა მან დათას და მერე მოუბრუნ-
და მარჯვნივ: მარო, წუხანდელს ცენის გა-
გრძელება, კარგად დათვდი ყური!
მარო მინც არ იყო თავის ფერზედ
და ეხლა სულ ჭარბალითა გაწითლ-
და. დათამ ხმის კანკალით დაიწყო
კითხვა:

ცხარებთა წელთა,
შვითა და ბნელთა
წარიდეს დღენი ჩემის სიკაცისა;
მუდამ ბრძოლაში,
მუდამ ტანჯვაში,
მუდამ დევნილობის სოფლის
გაქცევა მგელი,
დაეცა სული,
გრძნობა, გონება მიწაზედ დგებოდა,
დადმუდე ენა,
გამიჭრა რუქენი
და სასოება მეკარგებოდა...

* * * მოგვყავს კიდევ რამდენიმე
ცნობა ამიერ-კავკასიის რეინის გზის
შესახებ. 1890 წელს რეინის გზა-
ზედ მშენებრობად 6761 კაცი, ამ მო-
სამსახურთა ჯამაგირად დაიხარ-
და 2,310,056 მან. 86 კ. როცა რეინის
გზა მთავრობის ხელში გადავიდა, ამ
მოსამსახურებთან ბევრი დაიხიბვიდა;
დათხოვნის შემწეობა აღმოაჩინ-
ეს და დაურთეს ყველას 198,885
მან. იმავე წელს დაიხარჯა რეინის
გზის ლიანდაგის, ხიდებისა, წყლის
მიწებისა და სადგურების შენობების
შეკეთებაზედ 431,153 მან. 67 კაბ.
იმავე წლის განმავლობაში რეინის
გზაზედ 7 გზა გადასდა ლიანდაგს
მატარებელი, მატარებლების დატე-
კება მოხდა 9-ჯერ, უბედურება მოხ-
და 127-ჯერ, დაშავდა 148 კა-
ცი, ამათში მატარებელს ქვეშ მო-
კვდა 90, მოკლულნი იქნა 31 და
ნახაზირდა 51. რეინის გზის სასაქუ-
რ-სალოში 1890 წელს ავადმყოფი იყო
42 კაცი, ამათში გარდაიცვალა
268 კაცი, ე. ი. 100 ავადმყოფ შო-
რის რჩებადა მხოლოდ 49.

* * * ჩვენ შევიტყუეთ, რომ სამერმი-
სოდ სახელმწიფო ქონებათა სამინი-
სტროს განზრახვა აქვს გაგზავნოს კო-
ხეთის სამი საფილქურთა დასი, რომ-
ელთაც დაავლებული იქნებათ, გა-
სინჯონ მთლად ენახები კახეთისა და
შეიტყონ, არის ფილოქსერა კახეთში,
თუ არა.

* * * ზარის ისეთია: ვერ იქნა და
ვერ მოელო ბოლო ბარის ოქსეთში
მოკლეთის მაცდურობას და ხალხს
ყვლდეს. ამას წინადა ახლად ჯარში
გასწავლია ემწიფები, კენქის ამოსა-
დებდა რომ უნდა წასულიყვნენ, გა-
ცხარებულნი მიეშურებოდნენ თუ-
ღანის სოფელში ერთ იქაურ მოლა-
დასს, იქნება ქალღმერთი გაგვიყოს
და კენქი არ გვერგოსო. ეს მაც-
დური მოლაღ სამოწინებთა არა-
მგედა სამ-სამ მანეთს, უბოჯინდა
რადაცეს და აძლევდა მთხოვნილებს.

* * * სადსადა: ჩვენს მარაში პირ-
ველად ხოლორამ თავი იხიანა ს. კა-
კაბეთს და ორი კაცი იმსხვებოდა.
ბევრი ვერაფერი დააკლო აგრეთვე
ხოლორამ სოფ. საკობოს, მაშანარ-
სა, არბოჩის, პონიანის და ხირსას,
სადაც ხოლორის თითო-ორი კა-
ცი გახდა ავად. 8 ივლისს ხოლორა
განდა შირაქის მინდორში, დღეაღ-
მოსწავროდგან ორის ვერსის სი-
შორის ავად გახდა შვიდი და გარ-
დაიცვალა 4. ს. კაკაბეთს და ანავა
10 კაცი გარდაიცვალა. 20 ივლისს
ხოლორა განდა ლაგოცხეში და 12

* * * ჩვენ მოგვიყვია ქ. ყუბაღან
ბ-ნ გიორგი სალარიისაგან 3 მან.
და ბ-ნ თ. სახოკიასაგან 21 მან. თ. ყო-
რდანიას გადასაცემად. ისილა, რომე-
ლიც ფულთან ერთად მოგვიყვია ბ-ნ
სახოკიასაგან: ნ. ლობაბერიძე 3 მ.,
ი. კაკაბეთი 6 მან., ლ. ლომთათიძე
3 მან., ალ. საათაშვილი 3 მან.,
ბ. დარჩია 3 მან. და თ. სახოკია
3 მან., ამ ფულისა დღემდე გეკო-
ნდა 54 მან. უსდგა სულ 78 მან.

* * * ჩვენ მივიღეთ ახალი ქართუ-
ლი იუნჯი „ლიბიტრი ყიფინი“, და-
ბეჭდილი ბ-ნ ზ. ქ.—ძის მიერ. წიგ-

ნის ყაზვლ სურათია განცხვენულის
ლიბიტრი ყიფინისა. წიგნი სულ
51 გვერდია და ჰქონდა 20 კაბ.

* * * 28 ოქტომბერს რეინის გზის
ტფილისის სამკურნალოში მივიყანეს
ხოლორისანი ავადმყოფი, გარგოლ
პოლტავერცო.

* * * თონეთის იზრის მკურნალი
იუწყებდა, რომ ს. ბოკორმას ხოლორა
განდა და 22 ოქტომბრამდე გარდა-
იცვალა 3 და კიდევ 4 ავად არისო.
მკურნალის სიტყვით, ხოლორა უჯარ-
მასა, ნორისსა და ხაშშიდგან გად-
მოუტანიათ.

* * * ჩვენ შევიტყუეთ, რომ სამერმი-
სოდ სახელმწიფო ქონებათა სამინი-
სტროს განზრახვა აქვს გაგზავნოს კო-
ხეთის სამი საფილქურთა დასი, რომ-
ელთაც დაავლებული იქნებათ, გა-
სინჯონ მთლად ენახები კახეთისა და
შეიტყონ, არის ფილოქსერა კახეთში,
თუ არა.

* * * ზარის ისეთია: ვერ იქნა და
ვერ მოელო ბოლო ბარის ოქსეთში
მოკლეთის მაცდურობას და ხალხს
ყვლდეს. ამას წინადა ახლად ჯარში
გასწავლია ემწიფები, კენქის ამოსა-
დებდა რომ უნდა წასულიყვნენ, გა-
ცხარებულნი მიეშურებოდნენ თუ-
ღანის სოფელში ერთ იქაურ მოლა-
დასს, იქნება ქალღმერთი გაგვიყოს
და კენქი არ გვერგოსო. ეს მაც-
დური მოლაღ სამოწინებთა არა-
მგედა სამ-სამ მანეთს, უბოჯინდა
რადაცეს და აძლევდა მთხოვნილებს.

* * * სადსადა: ჩვენს მარაში პირ-
ველად ხოლორამ თავი იხიანა ს. კა-
კაბეთს და ორი კაცი იმსხვებოდა.
ბევრი ვერაფერი დააკლო აგრეთვე
ხოლორამ სოფ. საკობოს, მაშანარ-
სა, არბოჩის, პონიანის და ხირსას,
სადაც ხოლორის თითო-ორი კა-
ცი გახდა ავად. 8 ივლისს ხოლორა
განდა შირაქის მინდორში, დღეაღ-
მოსწავროდგან ორის ვერსის სი-
შორის ავად გახდა შვიდი და გარ-
დაიცვალა 4. ს. კაკაბეთს და ანავა
10 კაცი გარდაიცვალა. 20 ივლისს
ხოლორა განდა ლაგოცხეში და 12

მანის ის კლედა,
მეტო ზღვდა,
მეფეი ეცხობა, ზუჯა ძლიერი..
— ხომ კარგი ლექსია? ჭიოხა კო-
წიამ სიცილით მაროს, რომელსაც
ვიპოუთქმელი ნეტარება ეხატებოდა
სახეზედ, როცა დათამ კითხვა ათავა-
ცა და უსმენდა მაროს.

— შემიგონე ლექსი იყო, მაისმა
ამ დროს სალომეს სიტყვები, რომელ-
მაც შემოიღო კარი და შემოვიდა.
ადვილად წარმოასდგენია, როგორ
იმოქმედებდა ყველზედ ამისთანა მო-
ლოდენელი თავიდან და ცემბა. მარომ
უყუბ დღუნა თავი, თითქოს ქურ-
ღობაში დაიჭირეს; და თითქოს სრუ-
ლიად გვიფორდა და თითქოს დაი-
წყო. მხოლოდ კოწიამ შეგხედა თა-
მამად დედას და უთხრა;

— დალაღ მშვენიერია, დათა კარგს
ლექსებსა სწერს.

— ოჰ, თქვენია, დათა ზურაბი,
ეს ლექსი? სიტყვა სალომემ და აიღო
ქალღმერთი ლექსი: იმელი, ამას მე
მთავაზებთ, თქვენ შავი გექმნებთ.

— მიირთვიეთ! ძლიერს ამოიღე ენა
დათამ. სალომემ ჩაიღო ლექსი გრძე-
ში და ცოტა წყრომის კითხით,

კაცი იმსხვებოდა. ამავე დროს ზემო
და ქვემო მანაანს გარდაიცვალა 19.
მხოლოდ ბობისხვისა, ჯღოანს,
ტიბანასა და თელაწულის მოიკლა
ფეხი ხოლორამ. თელაწულის, მავალო-
თად, ავად გახდა 47 კაცი და ამათში
22 გარდაიცვალა კიდევ.

* * * გოამ: მთელს ჩვენს მარაში
წელს ჩინებული მოსავლია ღვინისა.
თუმცა ზოგიერთს სოფელში ენა-
ხებს მაღლიუ ქონად მოდებულნი, მა-
გრამ ღვინო მაინც კარგი დადგა. ამ
დღეებში ოდესმე ჩამოვიდნენ წარ-
მოამდგენელი საფარგეთის ერთი
ფარგისა, მაქარს ჰყავლენობენ და
ფასსაც კარგს იძლევიან, ვერაში
75 კაბეცს.

* * * გაზეთი „Наши“ სწერს:
სარკეთილდგან მომავალ საქონლის გემს
„ასლან“-ს ზღვაში ქარიშხალმა მოასწ-
რო. ქარიშხლის დროს გემი დაშლდა,
წყალი შეუვლია და რაკი საქონე-
ლი იყო გემში: ქიშინი, ნუში, ბრინ-
ჯი და ტყეები, სულ ერთიანად და-
ცვლდა. გემის ბატონი, სულ ცოტა,
30 ათას მანეთს იხარაკლებს.

* * * საყურადღებო ცნობანი მო-
კვებს ვაზ. „Т. П.“-ს იმის შესე-
ხებ, თუ რამდენი ფული შესწირეს
კავკასიისა და ამიერ-კავკასიის მცხოვ-
რებთ რუსეთში მოსავლობით და-
ზარალებულთა სასარგებლოდ. ამ
ცნობათაგან სჩანს, რომ ყველაზედ
მეტი ფული დამსრულებთათვის შეუწი-
რავს ტფილისის გუბერნიის, სულ
71,525 მან. 17 კაბეც, სტავრო-
პოლისისა—53,023 მ. 17 კ., ბაკო-
სა—45,088 მ. 55 კ., ქუთაისისა—
23,096 მ. 4 კ., ყარსისა—18,758
მ. 7 კ., ერევნისა—14,752 მ. 72
კ., განჯისა—11,225 მ. 57 კ., და-
ღესტნის ოლქს—4,645 მ. 9 კ. და
ზაქათალის ოლქს—1,418 მ. 81 კ.
ფულს გარდა, ყველა ამ გუბერნიის
მა შესწირეს დამსრულებელთა 147,571
ფული და 16 გირანჯა ჰური. ფული
პური რომ 50 კაბეცად ვინაგვიშთ
და ფულად შეწირულობას მიუმა-
ტოთ, აღმოჩნდება, რომ კავკასიისა
და ამიერ-კავკასიის მცხოვრებელ შე-
წირავთ სულ 317,405 მ. 79 კ.

თუმცა თავდაქმნით-კი სიტყვა:

— მაგრამ, თუ თქვენს ლექსებს
უკითხავთ ერთმანეთს, სწავლას რო-
დის-და მოასწრებთ? ყველაფერს თა-
ვისი არა აქვს. ეხლა ავად იმეცა-
დნით და ლექსები, თუ მაინც და
მაინც არ დაგიშლიათ, თავისფულად
დროს იკითხოთ. ეს სიტყვა სალომემ
და გავიდა. ყველანი გაშტერებულნი
მისრულებოდნენ კარგს, საიდანაც სა-
ლომე გავიდა, თითქოს ემინანთ,
კიდევ არ შემობრუნდეს.

— რა დროს შემოვიდა? სიტყვა კო-
წიამ: ფეხის ხმა რატომ ვერ გავი-
გონეთ, მეღასავით რომ მოგვეგება?

დათას უნდოდა რაღაც ეთქვა, მა-
გრამ ამ დროს გაიღო კარი და ოთა-
ხში გოგო შემოვიდა.

— ბატონო, ბატონი გიბრძანებთ!
უთხრა მან მაროს. მარო ადგა უნე-
ბურად.

— რომელი ბატონი? ქალბატონი,
თუ ვაზბატონი? ჭიოხა კოწიამ.

— ორივენი ერთად არიან, სიტყვა
გოგომ და რაღაც სხვა ნიარად მო-
კვება ტუტები, თითქოს ამით უნდა
შეატყობინოს, რომ საქმე კარგად არ
არისო. მარო ერთბა დიდერემილი

* * * „H. O.“ სწერს, რომ გან-
სვენებულის პოეტის თ. 6. ბარათა-
შვილის ნათესავთ თხოვნა მიუბრუნე-
ვითა საქართველოს ექსარხოსოსთვის
და უფროგრამ, ნება გვიბოძალა გან-
სვენებულის პოეტის ნეშტი ქვეშე-
თის წმ. გიორგის ეკლესიის გალა-
ვანში დაესაფლაოთო.

* * * 30 ოქტომბერს მიხეილის ქუჩაზედ
სასტუმრო მძიხილდესკანა ღვინითა გონ-
ჩის „სტრინეს“ რუსულის ენის მასწავლ-
ებელმა ნიკოლოზ ანდრია ძემ გვარდგამ
რევილენი დაიკა საფუძველში და თავი
მოიკლა. თავის მოკლის მიზეზი ვალის გა-
დაუხდლობა ყოფილა.

* * * 31 ოქტომბერს პოლიციის მეცხრე
წარბის კანცლარიის სახლის კარებთან
იპიფეს ერთი თვის დაბადებული მოკლ-
ბული ბავშვი. ბავშვი საბუთო ინსტრუქში
გაგზავნეს.

მთავრობის განკარგულებაში

მაღლებულ აქმა სამსახურში განკის-
მადამგებულ - სასამართლოს მოსულად
ქარიმ ბეგ-ვეზირივი.

მინროპოლიტი პალატი

როგორც უკითხვილებსაც მოესხე-
ნებთ, ქართლისა და კახეთის მთა-
ვარებისკოპოსის, საქართველოს ექ-
სარხოს პალატი (ერის კაცობის
დროს პავლე ივანეს ძე რავეი) დანი-
შნულ იქნა ს. პეტერბურგის მი-
ტროპოლიტად. პეტერბურგელები მას
დღიდი ხანა იცნობენ, რადგან გან-
სვენებულად მიხილეს მიტროპოლი-
ტობის დროს მისი ქორებისკოპოსი
იყო. მისმა მაღალ ყოვლად უსა-
მღვდელოესობამ პალატიდ მამნივე
დღიდი სახელი დაიმსახურა, ვითარცა
ზნე მკადამებლობა, ბევრის სწავლი-
ტეს, რომ ყოველი მისი ქალღმობა სა-
ესე იყო დარეგებოთა, განდობითა,
აზროვნობითა და ამისთან სადაღაც
წარმოქმულია.

მისი ყოვლად უსამღვდელოესობა
პალატიდ ნივეგროდის ებარქის
მღვდლის შვილია, 1827 წელს და-
ბადებული და ეხლანა 65 წლისა. პირ-
ველში ნივეგროდის სასულიერო სა-
სწავლებელსა და სენინარიაში სწა-

გავიდა და გაიხურა კარი. დათას
შინის ზარმა დაუარა ტანში და არ
იკლდა, რა ეწინა. გავიანილი ჰქონდა,
რომ ზოგიერთმა მშობლებმა შვილე-
ბის ქორითი თიფე იციათო, მაგრამ
თითონვე იმეგდებდა თავს იმითი, რომ
მანუარი ამას არც თავის თავს აკა-
რებდა, არც მაროს, თუმცა ყურე-
ბით-კი გამოაქტივდა, ხომ არაფერი
ეკვის ასაღები ხმა იმისისა. საკვირე-
ლი იყო, ეს სუსტი, გამხდარი, ფერ-
მხდლი არსება ნამდვილი გაყავსც
ემგზავსა ეხლა, რომელიც მზად არის
მეტრს შეებრძოლოს. აბა რა უნდა
გავისა დათას მანუარის წინააღმდეგ
იმის სახლში, მაგრამ გმირი იმითი
არის გმირი, რომ როდი ჭიოხიულისა,
გაიხარაჯებთ, თუ დავმარცხდებოთ,
როცა ბრძოლა მიუტოვებელი საქო-
რებდა. კოწიამ მისრულებოდა თავის
მეგობრის ტანჯვას, მაგრამ სანუშე-
შოს-კი ვერაფერს ეუბნებოდა.

— წავლა გარედაცულ ყურს დავუე-
დებ, შევიტყუბ მაინც რა ამავე,
სიტყვა კოწიამ. დათას წინააღმდეგო-
ბა არ გაუწყვიდა და კოწიაც წაიღა
ამის შესატყობად.

ლუთ მეგროლი
(შეგდება იქნება)

